

393L0098

24.11.93

EUROPEISKA GEMENSKAPERNA OFFICIELLA TIDNING

Nr L 290/9

RÅDETS DIREKTIV 93/98/EEG**av den 29 oktober 1993****om harmonisering av skyddstiden för upphovsrätt och vissa närstående rättigheter**

EUROPEISKA GEMENSKAPERNA RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artiklarna 57.2, 66 och 100a i detta,

med beaktande av kommissionens förslag⁽¹⁾,

i samarbete med Europaparlamentet⁽²⁾,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁽³⁾, och

med beaktande av följande:

1. I Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk och Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag (Romkonventionen) fastställs endast kortaste skyddstider för de rättigheter som konventionerna avser, vilket innebär att avtalsslutande stater har möjlighet att föreskriva längre tider. Vissa medlemsstater har utnyttjat denna möjlighet. Härtill kommer att vissa medlemsstater inte har tillträtt Romkonventionen.
2. Av denna anledning finns det skillnader i den nationella lagstiftning som reglerar skyddstiderna för upphovsrätt och närstående rättigheter, vilket kan hindra den fria rörligheten för varor och friheten att tillhandahålla tjänster samt störa konkurrensen på den gemensamma marknaden. För att den inre marknaden skall kunna fungera smidigt bör medlemsstaternas lagar harmoniseras så att skyddstiderna blir likadana inom hela gemenskapen.
3. Harmoniseringen måste gälla inte bara skyddstiden i sig, utan också vissa tillämpningsföreskrifter, såsom dagen från vilken varje skyddstid beräknas.

4. Bestämmelserna i detta direktiv påverkar inte medlemsstaternas tillämpning av bestämmelserna i artikel 14a.2 b–d och 14a.3 i Bernkonventionen.

5. Den kortaste skyddstid som fastställs i Bernkonventionen, nämligen upphovsmannens livstid och 50 år efter hans död, var avsedd att ge skydd för upphovsmannen och de två första generationerna efterlevande. Den genomsnittliga livslängden i gemenskapen har ökat så mycket att denna skyddstid inte längre är tillräcklig för att täcka två generationer.

6. Vissa medlemsstater har föreskrivit en längre tid än 50 år efter upphovsmannens död för att uppväga de verkningar som världskrigen haft på utnyttjandet av upphovsmäns verk.

7. För att skydda närstående rättigheter har vissa medlemsstater infört en tid på 50 år efter den lagliga utgivningen eller det lagliga offentliggörandet.

8. Enligt den ståndpunkt som gemenskapen intagit inför Uruguay-rundans förhandlingar inom ramen för GATT bör skyddstiden för framställare av fonogram vara 50 år efter den första utgivningen.

9. Att ta tillbörlig hänsyn till redan förvärvade rättigheter är en av de allmänna rättsprinciper som skyddas av gemenskapens rättsordning. En harmonisering av skyddstiderna för upphovsrätt och närstående rättigheter kan därför inte leda till en minskning av det skydd som rättshavare för närvarande har inom gemenskapen. För att begränsa effekterna av övergångsåtgärderna så långt som möjligt och för att den inre marknaden skall kunna fungera i praktiken bör harmoniseringen av skyddstiderna ske på lång sikt.

10. I sitt meddelande av den 17 januari 1991 "Uppföljning av grönboken — kommissionens arbetsprogram inom området upphovsrätt och närstående rättigheter" understryker kommissionen att upphovsrätten och närstående rättigheter bör harmoniseras på en hög skyddsnivå, eftersom dessa rättigheter är av grundläggande betydelse för det intellektuella skapandet, och att skyddet av dessa rättigheter säkerställer att skapandet upprätthålls och utveck-

⁽¹⁾ EGT nr C 92, 11.4.1992, s. 6 och
EGT nr C 27, 30.1.1993, s. 7.

⁽²⁾ EGT nr C 337, 21.12.1992, s. 205 och
beslut av den 27 oktober 1993.

⁽³⁾ EGT nr C 287, 4.11.1992, s. 53.

las, vilket är av intresse för upphovsmännen, kulturindustrin, konsumenterna och samhället i dess helhet.

11. För att upprätta en hög skyddsnivå som både uppfyller den inre marknadens krav och behovet av att skapa en rättslig miljö som bidrar till en harmonisk utveckling av litterärt och konstnärligt skapande inom gemenskapen, bör skyddstiden harmoniseras så att den för upphovsrätt fastställs till 70 år efter upphovsmannens död eller 70 år efter det att verket lagligen görs tillgängligt för allmänheten, och för närstående rättigheter till 50 år efter den händelse som gör att skyddstiden börjar löpa.
12. Samlingsverk skyddas i enlighet med artikel 2.5 i Bernkonventionen om de utgör intellektuella skapelser på grund av innehållets urval och arrangemang. Dessa verk skyddas som sådana, utan att det påverkar tillämpningen av upphovsrätten till vart och ett av de verk som utgör en del av ett sådant samlingsverk. Särskilda skyddstider får därför tillämpas för verk som ingår i samlingsverk.
13. I alla fall där en eller fler fysiska personer identifieras som upphovsmän bör skyddstiden beräknas från deras död. Frågan om upphovsmannaskap till hela eller en del av ett verk är en sakfråga som får bedömas av de nationella domstolarna.
14. Skyddstiderna bör beräknas från den 1 januari året efter den relevanta händelsen enligt Bern- och Romkonventionerna.
15. I artikel 1 i rådets direktiv 91/250/EEG av den 14 maj 1991 om rättsligt skydd för datorprogram⁽¹⁾ föreskrivs att medlemsstaterna skall ge datorprogram upphovsrättsligt skydd som litterära verk enligt Bernkonventionen. Genom det här direktivet harmoniseras skyddstiden för litterära verk inom gemenskapen. Artikel 8 i direktiv 91/250/EEG, vilken endast inför tillfälliga bestämmelser angående skyddstiden för datorprogram, bör därför upphävas.
16. I artiklarna 11 och 12 i rådets direktiv 92/100/EEG av den 19 november 1992 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter och om vissa upphovsrätten närstående rättigheter inom det immaterialrättsliga området⁽²⁾ fastställs endast kortaste tillåtna skyddstider, om inte annat följer av en ytterligare harmonisering. Det här direktivet medför en sådan ytterligare harmonisering. Dessa artiklar bör därför upphävas.
17. Skyddet av fotografier i medlemsstaterna regleras av olika ordningar. För att uppnå en tillräcklig harmonisering av skyddstiden för fotografiska verk, särskilt sådana som på grund av sin konstnärliga eller yrkesmässiga karaktär är av betydelse för den inre marknaden, är det nödvändigt att ange den nivå av originalitet som krävs i detta direktiv. Ett fotografiskt verk skall enligt Bernkonventionen anses som originellt om det rör sig om upphovsmannens egna intellektuella skapelse och avspeglar hans personlighet, utan hänsyn tagen till andra bedömningsgrunder såsom värde eller syfte. Skyddet av andra typer av fotografier bör överlätas till nationell lagstiftning.
18. För att undvika skillnader i skyddstiden vad gäller närstående rättigheter är det nödvändigt att fastställa samma utgångspunkt för beräkning av skyddstiden inom hela gemenskapen. Framförande, upptagning, överföring, laglig utgivning och lagligt offentliggörande, d.v.s. de medel som finns för att på alla relevanta sätt göra föremålet för den närstående rättigheten tillgängligt för allmänheten, bör tas i beaktande vid beräkningen av skyddstiden, oavsett i vilket land uppförandet, upptagningen, överföringen, den lagliga utgivningen eller det lagliga offentliggörandet sker.
19. Televisions- och radioföretags rättigheter till sina utsändningar, antingen dessa överförs via tråd eller trådlöst, inbegripet via kabel eller satellit, bör inte vara evig. Det är därför nödvändigt att skyddstiden endast beräknas från den första överföringen av en viss utsändning. Avsikten med denna bestämmelse är att undvika att en ny skyddstid börjar löpa om en utsändning är identisk med en tidigare utsändning.
20. Medlemsstaterna bör fortsätta att ha rätt att behålla eller införa andra närstående rättigheter, särskilt i samband med skydd för kritiska och vetenskapliga publikationer. För att säkerställa överskådlighet på gemenskapsnivå är det dock nödvändigt att medlemsstater som inför nya närstående rättigheter underrättar kommissionen om detta.
21. Det bör göras klart att den harmonisering som genomförs genom detta direktiv inte är tillämplig på ideella rättigheter.
22. För verk vars ursprungsland enligt Bernkonventionen är ett tredje land och vars upphovsman inte är medborgare i en medlemsstat, bör en skyddstidsjämförelse ske, i det

⁽¹⁾ EGT nr L 122, 17.5.1991, s. 42.

⁽²⁾ EGT nr L 346, 27.11.1992, s. 61.

att den skyddstid som ges inom gemenskapen inte får överstiga den tid som fastställs i detta direktiv.

23. Om en rättshavare som inte är medborgare i en medlemsstat har rätt till skydd enligt en internationell överenskommelse bör skyddstiden för närstående rättigheter vara den som fastställs i detta direktiv, med det undantaget att den inte bör överstiga den tid som fastställts i det land där rättshavaren är medborgare.
24. Skyddstidsjämförelsen bör inte medföra att medlemsstater kommer i konflikt med sina internationella förpliktelser.
25. För att den inre marknaden skall fungera smidigt bör detta direktiv tillämpas från och med den 1 juli 1995.
26. Medlemsstaterna bör fortsätta att ha rätt att anta bestämmelser om tolkning, anpassning och vidare genomförande av sådana avtal om utnyttjande av skyddade verk och andra skyddade prestationer som ingåtts före den förlängning av skyddstiden som detta direktiv medför.
27. Hänsyn till förvärvade rättigheter och berättigade förväntningar är en del av gemenskapens rättsordning. Medlemsstaterna får därför särskilt föreskriva att upphovsrätt och närstående rättigheter som under vissa omständigheter återupplivas genom detta direktiv, inte får leda till att personer som i god tro inlett utnyttjandet av verken vid en tidpunkt då dessa verk inte var skyddade av upphovsrätt skall behöva betala för detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Upphovsrättens varaktighet

1. Upphovsrätten till ett litterärt eller konstnärligt verk enligt artikel 2 i Bernkonventionen skall löpa under upphovsmannens livstid och 70 år efter hans död, oavsett vilken dag som verket lagligen gjordes tillgängligt för allmänheten.
2. I fråga om verk med gemensamt upphovsmannaskap skall den skyddstid som avses i punkt 1 beräknas från den sist avlidne upphovsmannens dödsdag.
3. I fråga om anonyma eller pseudonyma verk skall skyddstiden vara 70 år efter det att verket lagligen gjordes tillgängligt för allmänheten. Om den pseudonym som upphovsmannen antagit inte medger något tvivel om hans identitet

eller om upphovsmannen avslöjar sin identitet under den tid som avses i första meningen, skall dock den skyddstid som fastställs i punkt 1 tillämpas.

4. Om en medlemsstat föreskriver särskilda bestämmelser om upphovsrätt för kollektiva verk eller om att en juridisk person skall anses som rättshavare, skall skyddstiden beräknas enligt punkt 3, utom i fall när de fysiska personer som har skapat verket identifieras som upphovsman i de exemplar av verket som görs tillgängliga för allmänheten. Bestämmelserna i denna punkt skall inte påverka tillämpningen av rättigheter som tillkommer de identifierade upphovsmän vars identifierbara bidrag ingår i sådana verk, där punkterna 1 och 2 skall tillämpas på bidragen.

5. Om ett verk utges i band, delar, häften, nummer eller avsnitt och skyddstiden beräknas från den dag då verket lagligen gjordes tillgängligt för allmänheten, skall en separat skyddstid gälla för varje sådan del.

6. Skyddet skall upphöra för verk för vilka skyddstiden inte beräknas från upphovsmannens eller upphovsmännens död och som inte lagligen gjorts tillgängliga för allmänheten inom 70 år efter det att de skapades.

Artikel 2

Filmverk eller audiovisuella verk

1. Huvudregissören till ett filmverk eller audiovisuellt verk skall anses som dess upphovsman eller en av dess upphovsmän. Medlemsstaterna kan föreskriva att andra skall anses som medupphovsmän.
2. Skyddstiden för filmverk eller audiovisuella verk skall löpa ut 70 år efter den tidpunkt då den sist avlidne av följande personer dör, oavsett om dessa personer anses som medupphovsmän eller inte: huvudregissören, filmmanusets författare, författaren till dialogen och kompositören till musik som särskilt skapats för att användas i filmverket eller det audiovisuella verket.

Artikel 3

Närstående rättigheters varaktighet

1. Utövande konstnärers rättigheter skall löpa ut 50 år efter dagen för framförandet. Om en upptagning av framförandet ges ut lagligen eller lagligen offentliggörs under denna tid, skall rättigheterna dock löpa ut efter 50 år från den dag då verket först gavs ut eller offentliggjordes, beroende på vilken dag som kommer först.
2. Fonogramframställares rättigheter skall löpa ut 50 år efter upptagningen. Om fonogrammet ges ut lagligen eller

lagligen offentliggörs under denna tid skall rättigheterna dock löpa ut 50 år efter den dag då verket först gavs ut eller offentliggjordes, beroende på vilken dag som kommer först.

3. De rättigheter som tillkommer producenter av den första upptagningen av en film skall löpa ut 50 år efter upptagningen. Om filmen ges ut lagligen eller lagligen offentliggörs under denna tid skall rättigheterna dock löpa ut 50 år efter den dag då verket först gavs ut eller offentliggjordes, beroende på vilken dag som kommer först. Uttrycket "film" skall avse ett kinematografiskt eller audiovisuellt verk eller rörliga bilder, med eller utan ljud.

4. Televisions- och radioföretags rättigheter skall löpa ut femtio år efter det att utsändningen först överförs via tråd eller trådlöst, inbegripet via kabel eller satellit.

Artikel 4

Skydd för inte tidigare utgivna verk

En person som efter det upphovsrättsliga skyddets utgång för första gången lagligen ger ut eller lagligen offentliggör ett inte tidigare utgivet verk skall ha rätt till ett skydd motsvarande upphovsmannens ekonomiska rättigheter. Skyddstiden för sådana rättigheter skall vara 25 år från den dag då verket först lagligen gavs ut eller lagligen offentliggjordes.

Artikel 5

Kritiska och vetenskapliga publikationer

Medlemsstaterna får skydda kritiska och vetenskapliga utgåvor av verk som inte längre skyddas av upphovsrätt. Skyddstiden för sådana rättigheter skall vara högst 30 år från den dag då verket först lagligen gavs ut.

Artikel 6

Skydd för fotografier

Fotografier som är originella på så sätt att de är upphovsmannens egna intellektuella skapelse skall skyddas enligt artikel 1. Inga andra bedömningsgrunder skall tillämpas för rätten till skydd. Medlemsstaterna får fastställa skydd för andra fotografier.

Artikel 7

Skydd i förhållande till tredje land

1. Om ett verks ursprungsland enligt Bernkonventionen är ett tredje land och om upphovsmannen till verket inte är medborgare i en medlemsstat, skall den skyddstid som föreskrivs av medlemsstaterna löpa ut den dag då det skydd som gäller

i verkets ursprungsland löper ut, och den får inte överstiga den tid som fastställs i artikel 1.

2. De skyddstider som föreskrivs i artikel 3 skall också tillämpas om rättshavaren inte är medborgare i en medlemsstat, förutsatt att medlemsstaterna ger honom skydd. Utan att det påverkar tillämpningen av medlemsstaternas internationella förpliktelser skall dock den skyddstid som ges av medlemsstaterna löpa ut senast den dag då det skydd som ges i det land där rättshavaren är medborgare löper ut, och den får inte överstiga den tid som fastställs i artikel 3.

3. Medlemsstater som då detta direktiv antas särskilt i enlighet med sina internationella förpliktelser ger en längre skyddstid än den som följer av bestämmelserna i punkterna 1 och 2, får behålla detta skydd till dess internationella överenskommer om skyddstiden för upphovsrätt eller närstående rättigheter har ingåtts.

Artikel 8

Beräkning av skyddstider

De skyddstider som föreskrivs i detta direktiv beräknas från den 1 januari det år som följer på den händelse som ger upphov till skyddet.

Artikel 9

Ideella rättigheter

Bestämmelserna i detta direktiv skall inte påverka tillämpningen av medlemsstaternas bestämmelser om de ideella rättigheterna.

Artikel 10

Tillämpning i tiden

1. Om en skyddstid som är längre än den motsvarande skyddstid som föreskrivs i detta direktiv redan löper i en medlemsstat på den dag som avses i artikel 13.1 skall detta direktiv inte medföra att skyddstiden förkortas i den medlemsstaten.

2. De skyddstider som fastställs i detta direktiv skall tillämpas på alla verk och prestationer som skyddas i minst en medlemsstat på den dag som avses i artikel 13.1, i enlighet med de nationella bestämmelserna om upphovsrätt eller närstående rättigheter eller som uppfyller kriterierna för skydd enligt direktiv 92/100/EEG.

3. Detta direktiv skall inte påverka sådana utnyttjanden som skett före den dag som avses i artikel 13.1. Medlemssta-

terna skall anta de nödvändiga bestämmelserna för att särskilt skydda rättigheter som förvärvats av tredjeman.

4. Medlemsstater behöver inte tillämpa bestämmelserna i artikel 2.1 på filmverk eller audiovisuella verk som skapats före den 1 juli 1994.

5. Medlemsstaterna får fastställa den dag från vilken artikel 2.1 skall tillämpas, förutsatt att den dagen inte är senare än den 1 juli 1997.

Artikel 11

Teknisk anpassning

1. Artikel 8 i direktiv 91/250/EEG skall upphöra att gälla.
2. Artiklarna 11 och 12 i direktiv 92/100/EEG skall upphöra att gälla.

Artikel 12

Anmälningförfarande

Medlemsstaterna skall omgående till kommissionen anmäla eventuella officiella förslag om att föreskriva nya närstående rättigheter, inbegripet de viktigaste orsakerna för att införa dem och den skyddstid som planeras.

Artikel 13

Allmänna bestämmelser

1. Medlemsstaterna skall före den 1 juli 1995 sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att uppfylla artikel 1–11 i detta direktiv.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser skall de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen skall göras skall varje medlemsstat själv utfärda.

Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

2. Medlemsstaterna skall tillämpa artikel 12 från dagen för anmälan av detta direktiv.

Artikel 14

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 29 oktober 1993.

På rådets vägnar

R. URBAIN

Ordförande